

DE CONSONA TONORUM DIVERSITATE

Ex ms. San Gallensi cotevo.

BERNO gratia Dei, et si non merito, tamen officio abba, dilectissimis in Christo filiis PURCHARDO et KERUNGO, una cum cæteris in Dominicarum scholarum gymnasio Augiæ vacantibus, de virtute in virtutem diatim proficere, ut Deum deorum in Sion valeant conspicere.

Vestri precum instantia nuper admonitus, ut quosdam versiculos super consona tonorum diversitate compositos vestræ sagacitatis industriæ ad discendum contraderem, non statim hac de causa ad id faciendum animum appuli, quia ridiculo me non defuturum apud posteros credidi, si, inter sapientiæ thesauros abundantes ac divinarum humanarumque litterarum larga copia instar torrentis affluentes, ego, totius eloquentiæ expers, quiddam mutire præsumerem, illamque sententiam mihi posse objici non immerito expavi :

In silvam ne ligna feras, et in mare pisces

Sed rursus illam Domini sententiam considerans, quæ ait : *Qui petit a te, da ei, et volenti a te mutuari ne avertaris*, etsi non ut pelentibus, saltem ut mutuum sibi præstari volentibus, penitus denegare nequaquam sum ausus, non parum sænoris me sperans acquisiturum, si, pro verbosa vel undecunque acquisita compositiuncule garrulitate, docta domesticæ eloquentiæ vestræ merear participari sobrietate.

Igitur octo tonis manifestum est musicam consistere, per quos musicæ modulationis consonantiæ, quas nunc interim brevitatis studio præterimus, amica quadam suæ conjunctionis affinitate sibi invicem videntur concordare. Quorum apud nos nomina, a primo usque octavum, ex ordinis sui auctoritate sumpsere primordia. Ex quibus quatuor, id est primus, tertius, quintus, septimus Græco eloquio authentici vocantur, eo quod cæteris, videlicet secundo, quarto, sexto, octavo quasi quadam magisterii auctoritate præesse videantur; authenticum namque auctorem sive magistrum sonat, Unde sicut superiores authentici vocantur, ita inferiores plagæ, quasi partes ex latere superiorum procedentes, dicuntur.

Qua ratione contigit ut, qui communi Latinorum locutione dicitur primus ab hujus artis magisterio imbutis nominetur authenticus protus, quasi primus auctoralis; secundus plagis protus, vel plaga, id est, pars protæ; tertius authenticus deuterus, eo quod secundæ sit auctoritatis; quartus plagis vel plaga deuteri; quintus authenticus tritus, nihilominus ex ternario et auctoritate nomen sortitus; cui sextus secundum supradictam rationem subjicitur. Septimus authenticus tetrardus ab ordine et ipse ita vocatus; tetra namque quatuor dicuntur. Deinde se-

quitur octavus, qui septimo subditur; unde et plagis tetrardus vel plaga tetrardi vocatur.

Denique non immerito primus, tertius, quintus, septimus authentici vel principales dicuntur, cum eorum sonus sit altior, ascensus superior. Nam, sicut unusquisque eorum a suo finali incipiens, novenarium limitem licenter ascendendo contingit, descendendo in sibi vicinum, aliquando usque ad tertium sonum pervenit, ita inferiores in quintum usque ascendunt, in quartum vero sonum descendunt. Unde et hi inferiores, scilicet secundus, quartus, sextus, octavus, a superioribus, velut discipuli a magistris, ex toto non recedunt, sed quodam vicino sonorum tenore adjuncti, quamdam sui discipulatus formam ad superiores prætendunt, dum et ascensus eorum, ut supra prænotavimus, sit brevior et descensus inferior.

Omissis igitur singulorum tonorum differentiis, quæ pro diversa doctorum consuetudine aliquibus in notulis parum quid discordare videntur, singulis tantum versiculis principalem sui sonitus tenorem tam in antiphonis quam in responsoriis exempli causa adjunximus. Insuper et alios ejusdem regulæ versus ad introitus et communionem pertinentes, cum suis tamen differentiis, quia pauciores sunt et certiores, nihilominus superaddere curavimus. Quod si charitatem vestram differentias sive definitiones antiphonarum delectat vestro more subnectere, sat placere nobis scitote. Cæterum obedientiam vestram omnino contestor, quatenus hæc ex charitatis affectu quo a me sunt composita suscipiatis, meique ut pole boni filii sui patris memoriam in Christo habeatis. Valeto.

PRIMUM QUÆRITE REGNUM DEI.

Gloria. Sæculorum Amen. Ecce nomen Domini. Angelus Domini. Antequam convenirent. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Beata es, Maria.

SECUNDUM AUTEM SIMILE EST HUIC.

Gloria, Sæculorum, Amen. Juste et pie vivamus. Archangele. Assumpsit Jesus. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto, Veni, electa.

TERTIA DIES EST, QUOD HÆC FACTA SUNT.

Gloria. Sæculorum. Amen. Domine, probasti me. Domine, spes Sanctorum. Claudus quidam. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Hodie nata est.

QUARTA VIGILIA VENIT AD EOS.

Gloria. Sæculorum. Amen. Credo videre. Ite nuntiate. Sanctis, qui in terra sunt. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Quæ est ista?

QUINQUE PRUDENTES INTRAVERUNT AD NUPTIAS.

Gloria. Sæculorum. Amen. Allel. quem quæris. Ecce jam veniet. Adhuc multa habeo. Coeli aperti sunt. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Obsecro, Domine.

SEKTA HORA SEDIT SUPER PUTEUM.

Gloria. Sæculorum. Amen. Edificavit Moyses. Alias oves. Benedictus Dominus. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Beata es.

SEPTEM SUNT SPIRITUS ANTE THRONUM DEI.

Gloria. Sæculorum. Amen. Hierusalem respice. Sapientias ædificavit sibi domum. Hoc jam tertio. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Gloriosæ Virginis.

OCTO SUNT BEATITUDINES,

Gloria. Sæculorum. Amen. Angeli eorum. Justorum animæ. Amen, amen dico vobis. Malos male perdet. Adorna thalamum. Deus adjuvat. Beatus vir qui suffert. Si ignes adhib. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto. Beatam me dicent.

Gloria Patri. Sæculorum. Amen.

Primo pro culmine tuæ quærere justitiæ, Domine, veri summi quoque lumen fac nos; petimus ut in cælo semper tibi jubilemus. Amen.

Rorate, cæli. Susecepimus. Gaudeamus. Sæculorum. Amen. Gaudete in Domino. Etenim sederunt. Statuit ei Dominus. Amen. Dominus dabit. Ecce virgo. Vide-runt omnes. Gloria Patri. etc.

Gloria. Sæculorum. Amen.

Secundumque legis verbum mutua, quo dilectionem Dei et proximi, Christi, mandasti colore, quæ per hæc geminæ observantiæ præcepta reddamus. Amen.

Veni et ostende. Vultum tuum. Ecce advenit. Amen. Hierusalem. Exiit sermo. Dominus Jesus. Gloria Patri, etc.

Gloria. Sæculorum. Amen.

Tertia te die, Christe, resurgere, mundo ferre lumen credimus. O alma, fac nos et tuum semper laudare nomen, et in patriæ te æternæ regione cernentes sedere. Amen.

Ego autem. Confessio et pulchritudo. Repleatur. Amen. Beatus servus. Christus resurgens. Gustate. Gloria Patri, etc.

Gloria. Sæculorum. Amen.

Quarta te noctis Christe vigilia discipulis dare

A cæleste solamen nos humiles fatentes, te canentes, laudantes, tuæque nomen potentia nos quaternæ tuæ evangelicæ vocis da cognoscere munimen.

Prope esto. Sacerdotes tui. Omnis terra. Sæculorum. Amen. Resurrexi. Misericordia. In voluntate. Amen. Exsulta. Vidimus. Feci judicium. Gloria Patri.

Gloria. Sæculorum. Amen.

Quinque tu, Domine, in cælum virgines, te recipere, dignatus est plebis tuæ verbis revelare, signis et ostendere. Sensus ecce nostros in te precamur, Domine, te disponere. *Loquebar. Circumdederunt me, Lætare, Hierusalem. Domine, in tua. Amen. Domine refugium. Verba mea. Ecce Deus. Amen. Servite Domino. Justus Dominus. Signa eos. Gloria Patri, etc.*

Gloria. Sæculorum. Amen.

B Sexta, tuæ, Christe, præsentia corporalis hora resplendet, fontem Ecclesiæ vitam tribue salientem aquæ vivæ, fervore quoque plenæ gratiæ hanc semper accende.

Hodie sciatis. In medio. Quasi modo geniti. Amen. Diffusa est gratia, In splendoribus. Pascha nostrum. Gloria Patri, etc.

Gloria. Sæculorum. Amen.

Septemplacem te nunc quoque nobis adesse deprecamur, alme Paraclete, nostræ mentes ut tuæ gratiæ semper exuberent perfecto munere; quæque nocent exstingue, et cuncta, quæ proficiunt, accende semper amoris igne:

Puer natus est. Venite, benedicti. Viri Galilæi. Amen. Dicite pusillaminis. Tolle puerum. Factus est repente.

C *Glor. Patri, etc.*

Gloria. Sæculorum. Amen.

Octo, pie Christe, lucide, beatitudines evangelicæ gratiæ plebi tuæ præbe benignus, et clemens sempiterna requie refove sine fine credentes in te.

Ad te levavi, Domine, ne longe. Spiritus Domini. Amen. Lætabitur justus. Invocavit me. Probasti, Domine. Amen. Video cælos. Responsum. Hoc corpus. Gloria Patri, etc.

BERNONIS

ABBATIS AUGIÆ DIVITIS

EPISTOLÆ

(Apud RP. Bernardum Pezium, *Cod. diplom.-hist.-epist., Thesauri Anecd. tom. V, p. III, p. 201.*)

EPISTOLA PRIMA.

AD VO. ABBATEM.

Ab illo nunquam divelli vellet.

Domino Vo. summa veneratioue colendo, ac splen-

D dido abbatum speculo, Berno sancti Benedicti discipulorum clientulus, quidquid patri filius, domino servus.

Suavissimo virtutum tuarum odore, Pater bea-